

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA

Rev.br.72/2024

VRHOVNI SUD KOSOVA, u veću sastavljenom od sudija: Milena Đerić, predsednik veća, Beshir Islami i Zenel Leku, članovi veća, u pravnoj stvari tužilaca: B. K., maloletnici: A. K. i A. K.-2, koje zastupa zakonski zastupnik ovde majka: B. K. i B. K.-2, svi iz sela ..., opština Lipljan, a koje po punomoćju zastupa: Shpëtim Sadiku, advokat iz Lipljana, protiv tuženih: Kompanija za Osiguranje "E..." sa sedištem u Prištini, koju po ovlašćenju zastupa: Arben Nitaj i Kompanija za Osiguranje "S..." sa sedištem u Prištini, koju po ovlašćenju zastupa: Veton Bublaku, po predmetu spora - radi nadoknade materijalne i nematerijalne štete, odlučujući po reviziji punomoćnika tužilaca izjavljenoj protiv presude Apelacionog suda Kosova sa sedištem u Prištini Gž.br.4733/20 od 02.11.2023.godine, u sednici održanoj dana 18.04.2024.godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovana revizija punomoćnika tužilaca, izjavljena protiv presude Apelacionog suda Kosova sa sedištem u Prištini Gž.br. 4733/20 od 02.11.2023.godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u Prištini, Ogranak u Lipljanu P.br.362/16 od 18.02.2020. godine u stavu I. dispozitiva, delimično je usvojen kao osnovan tužbeni zahtev tužilaca i obavezane su tužene da solidarno na ime naknade materijalne i nematerijalne štete, pričinjene u saobraćajnoj nesreći koja se dogodila dana 01.04.2016. godine, isplate određene iznose kao što slede:

Za tužilju B. K.

I/a - Na ime nematerijalne štete:

-Na ime pretrpljenih fizičkih bolova, iznos od 8,000.00 eura,

- Na ime pretrpljenog straha, iznos od 7,000.00 eura,
- Na ime smanjenja opšte životne aktivnosti, iznos od 10,000.00 eura,
- Na ime telesne unakaženosti, iznos od 3,500.00 eura.

I/b - Na ime materijalne štete:

- Na ime izgubljene dobiti, iznos od 4,620.00 eura,
- Na ime pojačane ishrane, iznos od 465 eura,
- Na ime tuđe nege i pomoći, iznos od 400 eura,
- Na ime medicinskih troškova, iznos od 670 eura,
- Na ime fizikalne ili banjske terapije, iznos od 700 eura.

Za tužioca A. K.

II/a - Na ime nematerijalne štete:

- Na ime pretrpljenih fizičkih bolova, iznos od 7,000.00 eura,
- Na ime pretrpljenog straha, iznos od 6,000.00 eura,
- Na ime smanjenja opšte životne aktivnosti, iznos od 8,000.00 eura,
- Na ime telesne unakaženosti, iznos od 6,000.00 eura.

II/b - Na ime materijalne štete:

- Na ime pojačane ishrane, iznos od 365 eura,
- Na ime tuđe nege i pomoći, iznos od 400 eura,
- Na ime fizikalne ili banjske terapije, iznos od 400 eura.

Za tužilju A. K.-2

III/a - Na ime nematerijalne štete:

- Na ime pretrpljenih fizičkih bolova, iznos od 1,000.00 eura,
- Na ime pretrpljenog straha, iznos od 900 eura,

III/b - Na ime materijalne štete:

- Na ime pojačane ishrane, iznos od 365 eura,
- Na ime tuđe nege i pomoći, iznos od 400 eura,

Sledećim stavom naznačenim pod tačkom IV. dispozitiva obavezane su tužene da tužiocu: B. K. za pretrpljenu štetu u saobraćajnoj nesreći od 01.04.2016. godine, nadoknade kao što sledi:

IV/a - Na ime nematerijalne štete:

- Na ime pretrpljenih fizičkih bolova, iznos od 1,000.00 eura,
- Na ime pretrpljenog straha, iznos od 900 eura.

IV/b - Na ime materijalne štete:

- Na ime pojačane ishrane, iznos od 65 eura,
- Na ime tuđe nege i pomoći, iznos od 75 eura.

U ukupnom iznosu na ime pretrpljene materijalne i nematerijalne štete za tužioca B. K. iznos od 2.040 eura, koji se umanjuje za 50 %, tako da novčani iznos koji treba da se nadoknadi iznosi 1.020 eura.

Sve navedeno da se nadoknadi zajedno sa zakonskom kamatom od 8% koja će se obračunavati od dana prijema presude, pa sve do konačnog ispunjenja, zajedno sa troškovima postupka u iznosu od 5.925,08 eura, a sve to u roku od 15 dana, od dana prijema presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

Stavom V. dispozitiva odbijen je kao neosnovan deo tužbenog zahteva tužilaca u odnosu na tužene, preko iznosa dosuđenih kao u stavovima I, II, III i IV dispozitiva presude, za tužioce: A. K. i B. K. odbija se zahtev za nadoknadu iznosa na ime fizikalne terapije zbog nedostataka materijalnih dokaza, za tužioce: B. K., A. K. i A. K.-2 odbija se zahtev za nadoknadu iznosa na ime medicinskih troškova zbog nedostataka materijalnih dokaza.

Postupajući po žalbama podnetim od strane ovlašćenih zastupnika tuženih, Apelacioni sud Kosova je doneo presudu Gž.br.4733/20 dana 02.11.2023.godine kojom je u stavu I. dispozitiva delimično odbio pomenute žalbe, kao neosnovane, tako što je potvrdio ožalbenu prvostepenu presudu u delu koji se odnosi na stav I, tačka I/a dispozitiva u pogledu tužbenog zahteva tužilje B. K. za naknadu nematerijalne štete i to: za smanjenje opšte životne aktivnosti, tačku I/b za naknadu materijalne štete i to: za izgubljenu dobit, pojačanu ishranu, tuđu negu i pomoć, kao i troškove lečenja odnosno medicinske troškove, zatim u stavu II. dispozitiva u tački II/b, u delu tužbenog zahteva tužioca A. K. za naknadu materijalne štete i to: za pojačanu ishranu, tuđu pomoć i negu, zatim, stav III. dispozitiva, tačka III/b u delu tužbenog zahteva za naknadu nematerijalne štete za tužilju A. K., u stavu IV. dispozitiva u delu tužbenog zahteva za naknadu materijalne i nematerijalne štete za tužioca B. K., kao i za kamatu i deo tužbenog zahteva koji se odnosi na troškove postupka.

Stavom II. dispozitiva, Apelacioni sud Kosova je usvojio kao delimično osnovane žalbe podnete od strane ovlašćenih zastupnika prvotužene i drugotužene, te je izvršio preinačenje prvostepene ožalbene presude u stavu I. dispozitiva tačka I/a, u delu tužbenog zahteva tužilje B. K. za naknadu nematerijalne štete i to na ime pretrpljenih fizičkih bolova, pretrpljenog straha i telesnih povreda, i u tački I/b za naknadu materijalne štete i to na ime fizikalne ili banjske rehabilitacije, u stavu II. dispozitiva tačka II/a, u delu tužbenog zahteva tužioca A. K. za naknadu nematerijalne štete na ime pretrpljenih fizičkih bolova, pretrpljenog straha, smanjenja opšte životne aktivnosti i telesne unakaženost, kao i u tački II/b za naknadu materijalne štete na ime fizikalne ili banjske rehabilitacije, u stavu III. dispozitiva tačka III/b, u delu tužbenog zahteva tužilje A. K. za naknadu materijalne štete na ime tuđe pomoći i nege i pojačane ishrane.

Preinačenje od strane Apelacionog suda Kosova je izvršeno na sledeći način: Obavezane su tužene da tužiocima: B. K., A. K. i A. K.-2 svi iz ..., opština Lipljan na ime naknade materijalne i nematerijalne štete koje su pretrpeli u saobraćajnoj nesreći od 01.04.2016.godine, isplate sledeće iznose:

- Tužilji: B. K.: za pretrpljeni fizički bol iznos od 6.000 eura, za pretrpljeni strah iznos od 5.000 eura, na ime telesne unakaženosti iznos od 1.500 eura, i za troškove fizikalne ili banjske rehabilitacije iznos od 260 eura, dok se ostatak tužbenog zahteva, mimo naznačenih iznosa, za pretrpljene fizičke bolove, pretrpljeni strah, telesnu unakaženost i za troškove fizikalane ili banjske rehabilitacije odbija kao neosnovan.

- Tužiocu A. K.: za pretrpljeni fizički bol iznos od 5.000 eura, za pretrpljeni strah iznos od 4.000 eura, na ime smanjenja životne aktivnosti iznos od 4.000 eura, na ime telesne unakaženosti iznos od 4.000 eura i za troškove fizikalne ili banjske rehabilitacije iznos od 95 eura, dok se ostatak tužbenog zahteva, mimo naznačenih iznosa, za pretrpljene fizičke bolove, pretrpljeni strah, telesnu unakaženost i za troškove fizikalane ili banjske rehabilitacije odbija kao neosnovan.

- Tužilji A. K.-2: za pojačanu ishranu iznos od 70 eura, za tuđu negu i pomoć iznos od 70 eura, dok se ostatak tužbenog zahteva, mimo naznačenih iznosa, za pretrpljene fizičke bolove, pretrpljeni strah, telesnu unakaženost i za troškove fizikalane ili banjske rehabilitacije odbija kao neosnovan.

Stavom III. dispozitiva, Apelacioni sud Kosova je odlučio da se ne upušta u ispitivanje ožalbene prvostepene presude u stavu V. dispozitiva, u delu koji se odnosi na odbijanje tužbenih zahteva tužilaca.

Protiv pravnosnažne presude Apelacionog suda Kosova, punomoćnik tužilaca je blagovremeno podneo reviziju i to zbog povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se drugostepena odluka preinači i da se prvostepena odluka potvrdi.

U spisima predmeta postoji pismeni podnesak odnosno odgovor na reviziju podnet od strane ovlašćenog zastupnika prvotuzene, sa predlogom kao u istom.

Ispitujući pobijanu presudu u odnosu na revizijske navode, pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede predviđene u odredbi člana 215. Zakona o parničnom postupku (Zakon br.03/L-006), te na primenu materijalnog prava od strane nižestepeni sudova, Vrhovni sud Kosova je našao da je revizija, neosnovana.

U postupku pred nižestepenim sudovima, nisu učinjene bitne povrede odredbi Zakona o parničnom postupku na koje je revizijski sud dužan da pazi po službenoj dužnosti, a podnetom revizijom se na ovakve povrede ne ukazuje.

Prema podacima iz spisa predmeta, proizilazi sledeće činjenično stanje:

Dana 01.04.2016. godine oko 21:30h na autoputu Priština-Prizren, odnosno na raskrsnici za ulazak u selo Magure, je došlo do saobraćajne nesreće koju je prouzrokovao osiguranik drugotužene, na taj način što je on kao vozač automobila marke “VV Jetta” registarske oznake ..., na nebezbedan način presekao put automobilu marke “VV Sharan” registarske oznake ..., osiguranom od strane prvotužene, koji se kretao brzinom od 90 km/h, na delu puta gde je bila dozvoljena brzina od 50 km/h i tom prilikom je udario automobil marke “Opel Kadet” registarskih oznaka ... u kojem su se nalazili tužioci koji su tom prilikom zadobili povrede. Među parničnim strankama nije sporan pravni osnov, a takođe nije sporna ni činjenica da su tužioci: B. i A., oboje K. zadobili teške telesne povrede, dok su tužioci: A. i B., oboje K. zadobili lakše telesne povrede, ono što je sporno među parničnim strankama je visina određenih novčanih iznosa koje su tražili tužioci.

Radi utvrđivanja stepena i intenziteta povreda koje su tužioci pretrpeli, angažovani su veštak ortopedije-traumatologije i veštak psihijatrije, koji su u svojim veštačenjima naveli da je tužilja B. K. usled pomenute saobraćajne nesreće zadobila telesne povrede koje se klasifikuju kao teške telesne povrede. Zbog nastalih povreda ona je osetila fizički bol posebno teškog intenziteta u trajanju od 2 sata, zatim, fizički bol velikog intenziteta u trajanju od 3 sata, fizički bol srednjeg intenziteta u trajanju od 6 nedelja, i fizički bol slabog intenziteta koji je prisutan i danas. Usled ove nesreće kod nje je došlo do straha i to: primarnog straha u trajanju od nekoliko sekundi, sekundarnog straha visokog intenziteta u trajanju od 7 dana, sekundarnog straha srednjeg intenziteta u trajanju od 6 meseci i sekundarnog straha slabog intenziteta koji je trajao još 1 godinu, nakon toga. Kod tužilje B. K. je došlo do smanjenja opšte životne aktivnosti na skali od 24,5%, fizikalna terapija je bila neophodna u trajanju od 2 nedelje u toku prve godine, tuđa briga i nega joj je bila neophodna u trajanju od 2 meseca, a pojačana ishrana je trajala u periodu od 6 nedelja. Tužilac A. K. je usled navedene nesreće zadobio telesne povrede koje se klasifikuju kao teške telesne povrede. Usled ovih povreda on je osetio fizički bol posebno jakog intenziteta u trajanju od nekoliko sekundi, fizički bol jakog intenziteta u trajanju od 2 dana, fizički bol srednjeg intenziteta u trajanju od 6 nedelja, fizički bol slabog intenziteta koji je prisutan i danas. Usled ove nesreće kod njega je došlo do straha i to: primarnog straha u trajanju od nekoliko sekundi, sekundarnog straha visokog intenziteta u trajanju od 10 dana, sekundarnog

straha srednjeg intenziteta u trajanju od 6 meseci i sekundarnog straha slabog intenziteta u trajanju još 1 godinu nakon toga. Kod tužioca A. K. je došlo do smanjenja opšte životne aktivnosti na skali od 9,71%, fizikalna terapija je bila neophodna u trajanju od 10 dana u toku prve godine, tuđa pomoć i nega su bile neophodne u trajanju od 2 meseca, a pojačana ishrana je trajala u periodu od 6 nedelja. Tužilja A. K. je usled ove nesreće zadobila telesne povrede koje se klasifikuju kao lakše telesne povrede. Usled ovih povreda, ona je osećala fizičke bolove jakog intenziteta u trajanju od 1 dana, fizičke bolove srednjeg intenziteta u trajanju od 10 dana, dok fizičke bolove slabog intenziteta nije imala. Usled ove nesreće kod nje je nastupio strah i to: primarni strah u trajanju od nekoliko sekundi, sekundarni strah visokog intenziteta u trajanju od 5 dana i sekundarni strah slabog intenziteta u trajanju od 5 meseci. Nije bilo smanjenja opšte životne aktivnosti, takođe, nije bilo telesnih povreda, fizikalna terapija je bila neophodna u trajanju od 7 dana, tuđa pomoć i nega su joj bile neophodne u trajanju od 1 nedelje, a pojačana ishrana u trajanju od 1 nedelje. Tužilac B. K. je usled ove nesreće zadobio telesne povrede koje se klasifikuju kao lakše telesne povrede. Usled ovih povreda, on je osetio fizičke bolove jakog intenziteta u trajanju od 1 dana, fizički bol srednjeg intenziteta u trajanju od 2 nedelje, dok fizičke bolove slabog intenziteta nije imao. Usled ove nesreće kod njega je došlo do straha i to: primarnog straha u trajanju od nekoliko sekundi, sekundarnog straha visokog intenziteta u trajanju od 3 dana i sekundarnog straha slabog intenziteta u trajanju od 5 meseci. Nije bilo smanjenja opšte životne aktivnosti, niti je bilo telesnih povreda, fizikalna terapija je bila neophodna u trajanju od 7 dana, tuđa pomoć i nega u trajanju od 2 nedelje, a pojačana ishrana u trajanju od 2 nedelje.

Na osnovu navedenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je ocenio da tužene solidarno odgovaraju za štetu nanetu tužiocima, budući da su uzročnici štete osigurani kod tuženih, pa u ovim okolnostima naknadu štete vrše tužene, i to u iznosima utvrđenim od strane veštaka odgovarajuće struke, a u skladu sa članom 159. stav 1, zatim članom 169. stav 2, članom 179. stav 1, kao i članom 183. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, a u vezi sa članom 323. Zakona o parničnom postupku.

Postupajući po žalbama podnetim od strane ovlašćenih zastupnika prvotužene i drugotužene, drugostepeni sud je delimično usvojio pomenute žalbe kao osnovane, i preinačio je prvostepenu presudu na napred navedeni način.

Apelacioni sud Kosova je utvrdio da u preinačenom delu ožalbene presude nema bitne povrede odredaba parničnog postupka, takođe, činjenično stanje je pravilno i potpuno dokazano, ali je prvostepeni sud pogrešno primenio materijalno pravo. Naime, novčani iznosi procenjeni od strane prvostepenog suda nisu bili procenjeni u skladu sa svrhom kojoj služi obeštećenje. Za

nadoknadu nematerijalne štete, sud mora uzeti u obzir značaj povrede dobra i svrhu kojoj ova naknada služi, vodeći računa da naknada bude u skladu sa ciljevima koji su usmereni na naknadu nematerijalne štete koja predstavlja satisfakciju za oštećene. Po pomenutom osnovu, Apelacioni sud Kosova je odredio visinu iznosa u preinačenom delu prvostepene presude i to uzimajući u obzir, i sledeće: prirodu povreda koje su zadobili tužioci, vrstu i trajanje fizičkog bola, strah i način ispoljavanja istog kod tužilaca: B. i A., oboje K., nizak stepen unakaženosti kod tužilje B. K. i srednji stepen unakaženosti kod tužioca A. K., stepen smanjenja opšte životne aktivnosti izražen u procentima 9,71% u odnosu tužioca A. K., kao i druge okolnosti kao što su starost tužilaca i postojeća sudska praksa, čije su okolnosti u potpunoj saglasnosti sa članom 183. Zakona o obligacionim odnosima. U pogledu prava na naknadu materijalne štete koja se odnosi na tuđu pomoć i negu kao i pojačanu ishranu, Apelacioni sud Kosova je priznao pravo na ovu vrstu naknade štete i pored toga što nisu dostavljeni konkretni materijalni dokazi, imajući u vidu dosadašnju sudska praksu kojom je utvrđeno da je u velikoj većini slučajeva za stranke nemoguće ili veoma teško moguće obezbeđenje konkretnih dokaza za ovu vrstu štete. Što se tiče preinačenog dela presude u pogledu materijalne štete, Apelacioni sud je ocenio da je prvostepeni sud odlučio na pravičan i zakonit način, ali je prvostepeni sud pogrešno izvršio obračun pričinjenih medicinskih i drugih troškova, za koje su tužioci dostavili dokaze koji se nalaze u spisima predmeta.

Pojam štete definisan je odredbom člana 137. Zakon o obligacionim odnosima (Zakon br.04/Z-077), gde je obuhvaćena materijalna, kao i nematerijalna šteta. Odredba člana 918. Zakon o obligacionim odnosima, odnosno odredba člana 3. Zakona o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti (Zakon br.04/L-018), propisuju da u slučaju nastupanja osiguranog slučaja, oštećeno lice može neposredno od osiguravača zahtevati naknadu štete koju je pretrpelo usled događaja za koji odgovara osiguranik. Naknada materijalne štete propisana je odredbom člana 169. Zakona o obligacionim odnosima, tako što je odgovorno lice dužno uspostaviti stanje koje je bilo pre nego je šteta nastala. Ukoliko uspostavljanje ranijeg stanja ne uklanja štetu potpuno, ili nije moguće, odgovorno lice je dužno dati naknadu u novcu. Odredbom člana 177. Zakona o obligacionim odnosima, u stavu 2. propisana je naknada materijalne štete u slučaju lečenja od zadobijenih povreda.

Novčana naknada nematerijalne štete propisana je odredbom člana 183. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, tako što za pretrpljene fizičke bolove, za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja opšte životne sposobnosti, ili pretrpljeni strah, sud će, ako nađe da okolnosti

slučaja, a naročito jačina bolova i straha i njihovo trajanje to opravdava, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade materijalne štete.

U konkretnom slučaju, tužioci su pretrpeli kako nematerijalnu, tako i materijalnu štetu, krivicom tuženih, te su tužene dužne da istu štetu naknade. Pri tome, kada je reč o naknadi nematerijalne štete, Apelacioni je sud imao u vidu da je reč o specifičnoj vrsti naknade, kojom se, ako ne otklanjaju, onda bar ublažavaju poremećaji u emocionalnoj, duhovnoj sferi oštećenih. Nasuprot bolova i nelagodnosti koje trpe, oštećenima se dosuđuje određena količina novca, kojom će moći da pribave određena materijalna dobra, odnosno omogućava im se osećaj određene prijatnosti, uživanja, a sve to radi postizanja određene ravnoteže, te dostizanja emocionalnog stanja koje je postojalo pre štetnog događaja. Prilikom odmeravanja visine materijalne i nematerijalne štete, pravilno je Apelacioni sud, obzirom na starost tužilaca, zatim, utvrđeni stepen, intezitet, te trajanje fizičkih bolova i straha, kao i duševnih bolova zbog smanjenja opšte životne sposobnosti, iste izrazio u odgovarajući novčani ekvivalent, imajući u vidu da dosuđeni iznosi ne budu u suprotnosti sa ciljevima zarad kojih je ovakav vid naknade propisan.

Neosnovani su navodi i razlozi podnosioca revizije kojima se pobija drugostepena presuda, odluka o tužbenom zahtevu sadržana u toj presudi zasnovana je na pravilnim i potpunim razlozima koje prihvata i Vrhovni sud Kosova. Konkretni revizijski navodi koji se odnose na činjenicu da je Apelacioni sud Kosova izvršio preinačenje za više od 40% u delu prvostepene presude koji se odnosi na maloletnog tužioca A. K. i to na ime iznosa zbog smanjenja opšte životne aktivnosti, je neosnovan, iz razloga što je Apelacioni sud Kosova postupio u svemu u skladu sa dosadašnjom sudskom praksom, kao i stavom Vrhovnog suda Kosova, koji se primenjuje kada je smanjenje opšte životne aktivnosti izraženo u procentima manje od 10%.

Nema bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz odredbe člana 182. Zakona o parničnom postupku, na koje Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti, a podnosilac revizije se ne poziva ni na jednu konkretnu povredu. Obzirom na utvrđeno činjenično stanje, Vrhovni sud Kosova je našao da je drugostepeni sud pravilno primenio materijalno pravo kada je usvojio tužbeni zahtev tužilaca, kao delimično osnovan.

S obzirom na činjenicu da je Apelacioni sud pravilno utvrdio napred navedene iznose na ime nadoknade za pretrpljenu materijalnu i nematerijalnu štetu, a imajući u vidu postojeću

sudsku praksu, kao i na činjenicu da je reviziju podnela samo tužilačka strana, Vrhovni sud Kosova je potvrdio drugostepenu odluku.

Sud je razmatrao i ostale navode iz revizije, ali oni nisu bili od značaja za odlučivanje, pa ih sud nije posebno ni obrazlagao.

Sa iznetih razloga odlučeno je kao u dispozitivu u smislu odredbe člana 222. Zakona o parničnom postupku.

VRHOVNI SUD KOSOVA
Rev.br.72/2024 od 18.04.2024.godina

Predsednik veća-sudija
Milena Đerić
